

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження і рекомендації,
викладені у проєкті Експертного висновку галузевої експертної ради
щодо можливості акредитації освітньо-наукової програми
56504 Прикладна лінгвістика: експертна аналітика у галузі стратегічних комунікацій та переклад,
спеціалізація **035.10 «Прикладна лінгвістика»**, спеціальність **035 «Філологія»**,
другий (магістерський) рівень вищої освіти,

Дозвольте висловити найщиріші слова подяки експертній групі НАЗЯВО та експертам ГЕР за всебічний аналіз нашої освітньої програми, її позитивну оцінку, за рекомендації та зауваження, які сприятимуть оптимізації нашої подальшої роботи. Із вдячністю приймаємо рекомендації, надані ГЕР, проте з приводу деяких з них дозволимо надати пояснення:

Проєкт експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
Критерій 1. Проєктування освітньої програми	
Рекомендовано під час наступного перегляду ОП доповнити профіль ОП в п.1 назвою освітньої кваліфікації, вилучити з нього перелік блоків вибірових дисциплін, в п.3 розширити опис предметної області, відкоригувати інформацію щодо мов викладання.	Профіль ОП було оформлено відповідно до вимог МОН на час створення програми: на тоді рекомендацій щодо запису освітньої кваліфікації не було. В новій редакції ОП її профіль буде переглянuto, зокрема, тому, що ми відмовляємося від присвоєння професійних кваліфікацій за вибіровими блоками дисциплін. В ОК 13 «Літературне редагування оригінальних і перекладних текстів» використовується російська мова, однак вона, відповідно до закону про освіту, не є ані мовою викладання, ані мовою оцінювання, а лише мовою оригінальних текстів, з якої здійснюється переклад на українську. Це зазначено в робочій програмі курсу, п. 1 («Мета дисципліни»). Див.: https://drive.google.com/file/d/18_oSEWtQZldMHMsvT8XGjJeiOMgSPbNo/view З цієї причини буде недоречним записувати російську як одну з мов викладання ОП.
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
Рекомендовано під час чергового оновлення 1) вдосконалити структурно-логічну схему для простеження логічної послідовності вивчення кожної дисципліни;	1. Запропонована в описі ОП структурно-логічна схема відображає взаємозв'язок комплексних освітніх компонентів, які представлені у програмі (загальноосвітні, лінгвістичні й літературознавчі дисципліни, англійська мова, експертна аналітика в галузі стратегічних комунікацій, переклад, підсумкова атестація), і міжпредметні зв'язки фіксуються передовсім у межах цих структурних блоків. Послідовність викладання конкретних дисциплін відображено в навчальному плані. При створенні нової редакції ОП цю схему, безумовно, буде додатково вдосконалено.

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
2) відобразити в матриці 5 охоплення ПРНЗ ОКЗ та ОК11, зміст яких дає змогу посилити формування технологічних компетентностей, зокрема у галузі перекладу; 3) розглянути можливість уведення до змісту ОП дисциплін, спрямованих на формування технологічних компетентностей фахівців, вміння працювати із сучасними прикладними програмними та хмарними продуктами для проведення експертної аналітики; 4) критично проаналізувати розділ ОП «Придатність до працевлаштування» на предмет охоплення змістом ОП можливих сфер працевлаштування, внести відповідні корективи в названий розділ; 5) переглянути співвідношення лекційних і практичних занять з метою можливості / необхідності збільшення частки останніх у межах фахових ОК.	2-3. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за ОП, опановуючи спеціалізовані ОК (ОК 03 «Новітні напрями прикладної лінгвістики», ОК 15 «Інтернет-лінгвістика», ОК 09 «Принципи і методи лінгвістичного аналізу стратегічних комунікацій», ОК 13 «Літературне редагування оригінальних і перекладних текстів (українська та російська мови)» тощо) застосовують різні методики комп'ютерного аналізу текстових даних, спираючись на базові знання з корпусної лінгвістики, комп'ютерної лексикографії, а також на розробки Навчально-наукової лабораторії комп'ютерної лінгвістики ННІФ (корпус української мови, який служить не тільки довідковим джерелом з українського слововжитку, але й дає змогу виконати статистично обґрунтовані дослідження тексту, а також на оригінальну розробку колективу авторів ННІФ — TextAttributor 1, яка передбачає проведення автоматизованого лінгвального аналізу тексту, визначення токсичності українськомовного контенту, виявлення елементів мови ворожнечі у текстах соціальних мереж тощо). Проте, усвідомлюючи значущість комп'ютерного аналізу текстових даних, у новій редакції ОП до переліку дисциплін введено нові ОК «Комп'ютерний аналіз текстових даних» і «Комп'ютерні технології перекладу» (замість ОК літературознавчого циклу). Студенти працюють також із одно- і багатомовними лінгвістичними корпусами, зокрема mova.info, створеним на базі ННІФ КНУ, користуються онлайн перекладачами, в т.ч. Google та DeepL. Ми вдячні експертам за цю заувагу і свідомі того, що існує нагальна потреба в ознайомленні студентів із цифровими лінгвістичними продуктами. Відповідно до цього буде оновлено наявні робочі програми окремих ОК. 4. Наші випускники представлятимуть фактично новий напрям працевлаштування на ринку праці. Приємно зазначити, що за останні два роки, з моменту створення ОП, цей вектор у різних галузях посилюється й, відповідно, потреба в фахівцях, які готує ОП, зростає. Ми вивчаємо ринок праці і розуміємо, що перелік сфер працевлаштування треба розширити, що й буде зроблено в новій редакції ОП. 5. Обговорення питання щодо співвідношення лекційних і практичних занять зі здобувачами та стейкхолдерами, а також досвід викладання ОК у 2023–2025 рр. уже спонукало нас до змін у розподілі лекційних та практичних занять і, відповідно, до корекції структури курсів і робочих програм.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
Рекомендовано налагодити на системному рівні інформування здобувачів освіти щодо їхніх прав про визнання результатів навчання через неформальну та інформальну освіту.	ОП, що акредитується, є новою: вона функціонує з 2023 року. Проектна група та кафедра роблять важливі кроки щодо організації заходів неформальної освіти. Так, 25-27 лютого 2025 року група студентів 1 та 2 курсів ОП (шість осіб) взяли участь у програмі «Belarus: Applying Ukrainian Expertise to Develop Digital Skills for Employment and Resilience against Propaganda and Misinformation» (Central Project Management Agency, Vilnius, Lithuania), отримавши досвід аналізу текстового матеріалу та фахової взаємодії. Студенти ознайомлені з положенням про неформальну та інформальну освіту і розуміють свої права та можливості у цій сфері. Безумовно, неформальна освіта – важливий аспект сучасного освітянського простору, проте вона не може повністю замінити курси, що входять до структури нашої ОП. Однак ми вітаємо отримання неформальної освіти за окремими темами і частинами освітніх компонентів.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
РПНД, розміщені у відкритому онлайн доступі на сайті ННІФ, містять достатню інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, а також критеріїв оцінювання. Однак є окремі похибки у маршрутизації розміщення РПНД. Сторінка ОП, загалом, має не інтуїтивний інтерфейс та не відповідає повною мірою сучасним підходам до сприйняття й пошуку інформації у цифровому середовищі, що може опосередковано ускладнити здобувачам доступ до необхідної інформації. Також спостерігається відсутність уніфікованого підходу до структуризації інформаційного простору всіх ОК. Рекомендовано НПП увиразнити методи та засоби технологічної обробки емпіричних навчальних матеріалів з метою формування прикладних компетенцій, в тому числі у галузі ІІІ; підсилити прикладний компонент викладання літературознавчих дисциплін за рахунок технологій та емпіричних методів прикладної лінгвістики;	Дякуємо за суттєву заувагу. Вдосконалення сайту ННІФ і конкретно сторінки ОП постійно знаходиться в полі зору керівництва інституту, гаранта ОП та проектної групи. 1.Цілком погоджуємося з рекомендаціями шановних експертів щодо увиразнення методів та засобів технологічної обробки емпіричних навчальних матеріалів. Відповідні кроки вже зроблено колективом викладачів, які працюють на ОП, а саме: здобувачі знайомляться та набувають практичних навичок роботи з сучасними цифровими технологіями, в діапазоні від онлайн-перекладачів до системи TextAttributor 1. Нові редакції робочих програм уже передбачають, зокрема, використання статистичних методів при стратегічній аналітиці художніх творів, методології distant reading, контент-аналізу за допомогою корпусів національних мов тощо. Одним із важливих аспектів ОК є аналіз мультимодальних текстів сугестивної спрямованості, створених за допомогою ІІІ

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
2) гаранту ОП, НПП уніфікувати та систематизувати цифрові формати менеджменту навчання (Learning Management Systems) для всіх освітніх компонентів, а також оптимізувати формати відкритості та доступності інформації щодо поточної успішності здобувачів у процесі опанування всіх ОК; 3) гаранту ОП, НПП розглянути можливість розширення кола аналітико-практичної діяльності здобувачів у межах фахових практик та окремих ОК, у тому числі за рахунок участі у зовнішніх науково-практичних заходах та дискусійних платформах у сфері стратегічних комунікацій;	(з метою оцінки застосування технологій сугестивного впливу). Такі мультимодальні тексти і є емпіричними даними у стратегічних комунікаціях, проаналізувати які автоматично наразі неможливо, тож застосовуються й традиційні методи роботи з матеріалом. 2. Питання щодо уніфікації та систематизації цифрових форматів менеджменту навчання (Learning Management Systems) буде узгоджуватися на загальноуніверситетському рівні. Проте хотілося би зазначити, що в частині, яка стосується автоматизації освітнього діловодства в Університеті, створена і успішно функціонує система Triton, яка реалізує значну частину управлінських функцій і розроблена у повній відповідності до розмаїття існуючих в університеті підходів до викладання і колаборації зусиль різних структурних підрозділів в організації освітнього процесу. Враховуючи постійне нарощування співпраці у формуванні спільних освітніх ресурсів із ЗВО-партнерами з країн ЄС та Великої Британії (які використовують різні модифікації Moodle, ILIAS та OpenEdX), університет поставив перед собою завдання розроблення «парасолькової» системи взаємодії з різними LMS яка би базувалася на одній із названих систем і на системі авторизації edugain. В ННІ філології у 2 семестрі 2024–2025 навчального року завершується тестування електронного журналу, положення про який затверджено та оприлюднено. Кожна ОП веде в цьому семестрі одну групу й одну дисципліну за цим журналом. З 1 вересня 2025 р. всі дані щодо відвідування, успішності тощо за кожним ОК будуть системно представлено в електронному журналі, проте доступ до результатів за кожною дисципліною надаватиметься кожному здобувачеві індивідуально. 3. Оскільки ОП існує лише другий рік, співпраця поки що відбувалася з порівняно невеликою кількістю партнерів і стейкхолдерів, проте успішне проходження фахово-виробничої практики в аналітичному центрі фонду «Повернись живим» засвідчило як належний рівень студентів, так і наявність інтересу до подальшої співпраці в потенційних роботодавців. Надалі ми будемо налагоджувати нові зв'язки (зокрема, вже підписано меморандум про взаємодію і співпрацю з ГО Центр Разумкова). Здобувачі освіти регулярно переглядають та обговорюють найважливіші актуальні дискусії щодо стратегічних комунікацій, які відбуваються на платформах Укрінформу, Детектор медіа, Українського кризового медіацентру тощо, аналізують зміст дискусій.

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
4) відділу академічної мобільності, заступнику директора ННІФ з навчально-методичної роботи, академічної мобільності та роботи з іноземними студентами, завідувачу кафедри східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій, гаранту ОП диверсифікувати формати залучення здобувачів та НПП до заходів із презентації та аналізу результатів рамкових Європейських проєктів, дотичних до тематики освітніх компонентів програми, активізувати популяризацію серед здобувачів програми можливості міжнародної кредитної мобільності та логістику її реалізації в межах ОП.	4. Рекомендацію щодо диверсифікації форматів залучення здобувачів та НПП до заходів із презентації та аналізу результатів рамкових Європейських проєктів із вдячністю приймаємо. Ми намагаємося в межах угод, укладених університетом, знайти партнерів, проте через специфіку часу і завдань, які ставить перед здобувачами гібридна війна, важко знайти університети-партнери, в яких протидія російській пропаганді була би одним із ключових напрямків досліджень і активностей.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	
Рекомендовано активізувати роботу щодо залучення здобувачів ОП до масових заходів, які проводить ЗВО для пропагування дотримання академічної доброчесності.	Щиро дякуємо за рекомендацію щодо активізації роботи із залучення здобувачів ОП до масових заходів, присвячених академічній доброчесності, яка є однією з основоположних засад функціонування КНУ. Ми послідовно просуваємося на цьому шляху, зокрема на сторінці «Офіційна інформація» сайту Університету (https://knu.ua/ua/official) розміщена низка документів які прямо чи опосередковано стосуються зазначеного питання. Зокрема: - Положення про організацію освітнього процесу; - Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу; - Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності; - Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату; - Етичний кодекс університетської спільноти - Порядок вирішення конфліктних ситуацій; - Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу тощо. Студентам магістратури настійливо рекомендують ознайомитися із цими документами (на бакалаврському рівні знайомство з цими документами передбачене ОК «Вступ до університетських студій»), в першу чергу з Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (зокрема, розділами 7, 9 та 10) та Положенням про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ, які містять і визначення порушень академічної доброчесності, і порядок перевірки робіт та види відповідальності за порушення. Перевірку кваліфікаційних робіт магістрів на плагіат здійснює гарант ОР, який дотримується вимог Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ.

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
	На семінарах і консультаціях викладачі надають інформацію про технологічні засоби запобігання плагіату. Викладачі акцентують увагу на неприпустимості порушень академічної доброчесності, таких як підказки, списування чи несамостійне виконання завдань. У разі виявлення таких порушень студент отримує 0 балів і зобов'язаний перескласти матеріал. Керівники кваліфікаційних робіт також інформують студентів про важливість дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема про недопустимість плагіату та некоректного цитування.
Критерій 6. Людські ресурси	
Рекомендовано 1) відділу кадрів, менеджменту Інституту, конкурсній комісії увиразнити прозорість процедури конкурсного відбору кандидатів, залучити гаранта до підбору кадрів групи забезпечення ОК програми; 2) гаранту ОП, НПП екстраполювати позитивні практики залучення роботодавців до розвитку ФК здобувачів в межах практик та навчальних занять з охопленням більш широкого кола стейкхолдерів, з урахуванням реалій стратегічних комунікацій у військовий час; 3) менеджменту Інституту, сервісним підрозділам активізувати інформаційне сповіщення здобувачів ОП щодо актуальних можливостей працевлаштування та тенденцій праці;	1. Цілком погоджуємося з шановними експертами ГЕР щодо важливості відбору викладацьких кадрів та прозорості цієї процедури. Це надважливе завдання, над яким наполегливо працює університетська спільнота. Водночас зазначимо що в Україні конкурсний відбір НПП здійснюється для зарахування не на програми, а на кафедри. 2. Кафедра східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій організує в приміщенні ННІФ регулярні відкриті лекції й круглі столи з роботодавцями і стейкхолдерами, в т.ч. провідним науковим співробітником НА СБУ А. Гребенюк, провідним аналітиком форду «Повернись живим» М. Кучеренко, співробітником Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» Надзвичайним і Повноважним послом України І. Долговим, директором Інституту світової політики Є. Магдою. Ми високо оцінюємо такий спосіб залучення роботодавців до співпраці. Ми й надалі будемо розширювати коло представників роботодавців, залучених до обговорення ОК і ОП, а також до читання лекцій здобувачам. За час проходження експертизи до складу стейкхолдерів увійшли: аналітичний відділ Центру Разумкова; полковник ЗСУ Сирєсь Боляєнь (Олександр Бількін), Інязор (старійшина) народу ерзя; Ярослав Чорногор, к. іст. н., ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма»; Андрій Мойсіяха, доктор філософії в галузі публічного управління та адміністрування, начальник науково-дослідного відділу психологічних досліджень та оцінки лідерства Науково-методичного центру кадрової політики Міністерства оборони України. 3-4. Із вдячністю приймаємо рекомендації щодо інформаційного сповіщення здобувачів ОП про актуальні можливості працевлаштування та тенденції праці, а також щодо тактик підвищення реалізації можливостей міжнародної мобільності навчального персоналу.

Проект експертного висновку ГЕР	Відповіді КНУ імені Тараса Шевченка
4) відділу міжнародних зв'язків, менеджменту Інституту розробити тактики підвищення реалізації можливостей міжнародної мобільності навчального персоналу, таргетованих під напрямки розвитку ОП в умовах військового стану.	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	
Рекомендовано забезпечити доступність укриття для людей з особливими потребами: обладнати пандуси або підйомні пристрої та механізми; облаштувати системи візуальної та тактильної навігації, контрастне маркування на сходах та порогах.	Погоджуємося з думкою експертів, що відсутність пандуса обмежує доступність до будівлі для осіб з інвалідністю. Оскільки абсолютна більшість споруд Університету будувалася понад 15-20 років тому (а інколи і в позаминулому сторіччі) без дотримання вимоги доступу для осіб з обмеженими руховими можливостями, Університет торік уклав дворічну програму їх модернізації (приведення у відповідність до вимог інклюзії), а тим часом докладає зусиль до мінімізації незручностей тих здобувачів освіти які мають особливі потреби (наприклад заїзд на пандус можливий через двір корпусу).
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	
Рекомендовано гаранту ОП системно залучати здобувачів та випускників ОП, а також представників студентського самоврядування до відкритих обговорень профілю ОП, системи ФК та ПРН відповідно до динаміки сфери стратегічних комунікацій на паритетних засадах.	Із вдячністю беремо до уваги й приймаємо рекомендації експертів щодо подальшого удосконалення процесу зворотного зв'язку зі стейкхолдерами й роботодавцями. Зокрема, залучаємо їх до обговорення нової редакції ОП, в якій уже враховано здобувачів щодо вибору дисциплін, співвідношення лекційних і практичних занять тощо. За досить короткий термін функціонування ОП, зважаючи на її спрямованість і новаторство напряму в освітній діяльності та на ринку праці, нам вдалося залучити до співпраці таких важливих у галузі стейкхолдерів, як Національна академія СБУ, Центр аналітики фонду «Повернись живим», Інститут світової політики, Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та стратегічних комунікацій, Центр Разумкова. Ми працюємо на розширення цього списку.
Критерій 9. Прозорість та публічність	
Рекомендовано на початку кожного навчального року (до 01.09.) на офіційній сторінці кафедри східнослов'янської філології та інформаційно-прикладних студій розміщувати актуальну інформацію щодо оновлення ОП та вдосконалення з урахуванням пропозицій стейкхолдерів із відповідним зазначенням початку обговорення проекту і термінів внесення пропозицій.	Дякуємо за рекомендацію і системно працюємо в цьому напрямку.